

REPORTAGE ■ KUNSTPROJECT OVER DE SLOOTWERELD IN OUDE KAASFABRIEK VAN KOLDERVEEN

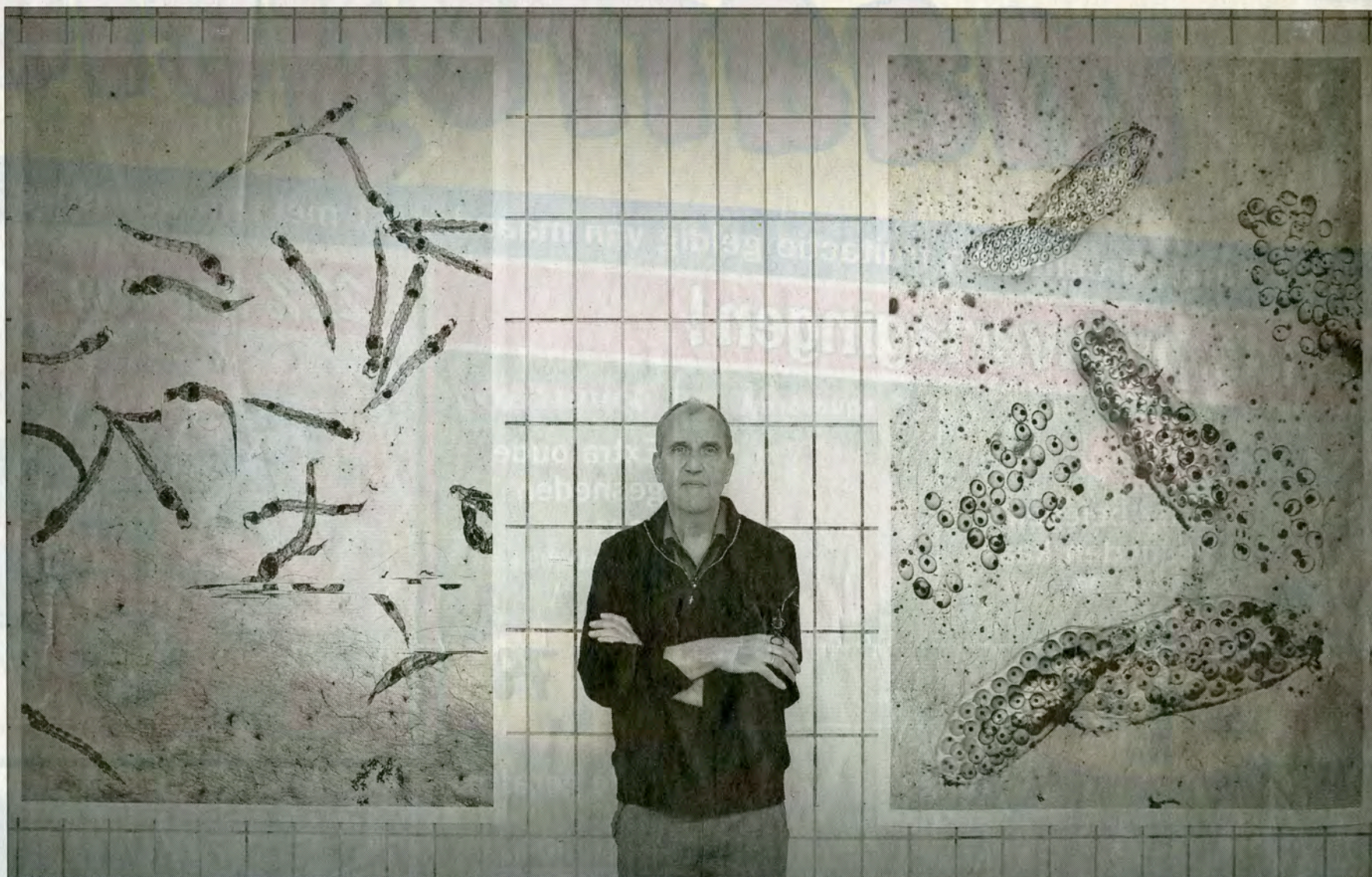
De dans van het kokkerjuffertje

Peter van der Heijden heeft in de oude kaasfabriek in Kolderveen een kunstproject gemaakt over watermijten, muggenlarven en andere beestjes uit de sloot. "Het is moord en doodslag onder water."

Door Job van Schaik

KOLDERVEEN ■ In een aquarium achterin de kelder van de oude kaasfabriek danst een kokkerjuffertje parmantig door het water. Het onderwaterbeestje draait schijnbaar doelloos rondjes. Nauwelijks een centimeter lang is het, maar de dunne beschermingskoker is een kunstwerk op zich met zijn afwisselend felgroene, grijze en donkerbruine banen. "Het zijn eigenlijk larven", vertelt Peter van der Heijden. "Dat kokertje maken ze, ter bescherming, van zand en afval en andere materialen die ze tegenkomen. Er is ooit een kunstenaar geweest die een kokkerjuffertje liet rondzwemmen in een aquarium met goudkorrels en lapis lazuli. Kun je nagaan hoe die er uit zag. Wij mensen denken dat we fraaie ontwerpen kunnen maken, maar de architectuur die je in het dierenrijk tegenkomt gaat daar honderd keer overheen."

Het universum dat Van der Heijden de afgelopen weken in de oude kaasfabriek in het Drentse dorp Kolderveen heeft opgebouwd, is bevolkt door eenoogjes, waterspinnen, muggenlarven, staafwantsen, kreeftjes, bloedzuigers, mïten, bootsmannen-

Peter van der Heijden poseert in de oude zuivelfabriek tussen twee werken die hij in Kolderveen maakte: 'Corethra Dans 03' (links, muggenlarven geprojecteerd op een achtergrond van algen) en 'Paludina Dans 01' (rechts, slakkeneieren op een achtergrond van algen).

Foto: Gerrit Boe

abriek in het Drentse dorp Kolderveen heeft opgebouwd, is bevolkt door eenoogjes, waterspinnen, muggenlarven, staaftwantsen, kreeftjes, bloedzuigers, mijten, bootsmanne-
 cjes, slakken en watervlooien. "Ik hou van de slootwereld", zegt Van der Heijden. "Mijn aandacht gaat uit naar de kleine beestjes die je normaal niet ziet." De Amsterdamse kunstenaar werkt op uitnodiging van de stichting KiK (Kunst in Kolderveen) zeven weken als artist in residence in de oude zuivelfabriek in

Peter van der Heijden poseert in de oude zuivelfabriek tussen twee werken die hij in Kolderveen maakte: 'Corethra Dans 03' (links, muggenlarven geprojecteerd op een achtergrond van algen) en 'Paludina Dans 01' (rechts, slakkeneieren op een achtergrond van algen).

Foto: Gerrit Boer

Kolderveen. In sloten in de omgeving viste hij algen, slakken, waterplanten, kleine visjes en heel veel andere organismen op die hij verzamelde in aquaria en vervolgens determineerde, met behulp van boeken van Jac. P. Thijsse en E. Heimans. Hij scande de beestjes, legde er een databank van aan en maakte er kunstwerken van.

Daphnia's Dans heet de tentoonstelling, die ook volgend weekend nog in Kolderveen te bezichtigen is. "De daphnia is de gewone watervlo", legt Van der Heijden uit. De 58-jarige kunstenaar doet veel opdrachtwerk en is ook als beleidsadviseur werkzaam. "Maar in mijn autonome werk is de onderwaterwereld een hardnekkige constante", vertelt hij. "In de sloot vind je zoveel weergaloos mooie dieren. De meeste mensen hebben daar geen weet van."

In de fabriekshal staat een aquarium met enkele geelgerande waterkevers. Schitterende, angstaanjagende beestjes met pootjes als zwemvliezen. "De moordenaar van de sloot", vertelt Van der Heijden. "Hij valt zijn slachtoffers aan in de nek als een hyena." En overal kom je watermijten tegen. "Dat zijn de grote survivors, altijd op zoek naar beestjes die ze leeg kunnen zuigen. Zelf worden ze niet opgegeten, dus uiteindelijk blijven zij over. De watermijt is al zeventig miljoen jaar een succesvolle soort en komt in ongelofelijke aantallen voor. Daar kan de mens voorlopig niet aan tippen."

Van der Heijden haalt in de oude kaasfabriek de onderwaterwereld naar boven en maakt al die wonderlijke, onbekende, prachtige natuur-

lijke ontwerpen zichtbaar. Dat doet hij onder meer met een eenvoudige diaprojector, waarmee in de kelder de slootwereld op de wanden, vloeren en pilaren wordt geprojecteerd. Hij maakte een paar mini-aquaria met twee glasplaatjes, waar hij met een pipet de waterdiertjes in bracht. Als bezoeker waan je je in een spookhuis. In de donkere kelder proberen reusachtige watermijten een muggenlarve te vermoorden, een enorm kokerjuffertje voert onverstoord zijn dansje uit, en ondertussen voel je de watervlooien als het ware in je nek

kietelen. "Het is moord en doodslag onder water", vertelt de kunstenaar. Dinsdag komen leerlingen van een school uit Nijeveen op

bezoek. Dat kan nog wat worden als ze allemaal witte kleren aandoen en op elkaar al die beestjes zien krioe-
 len.

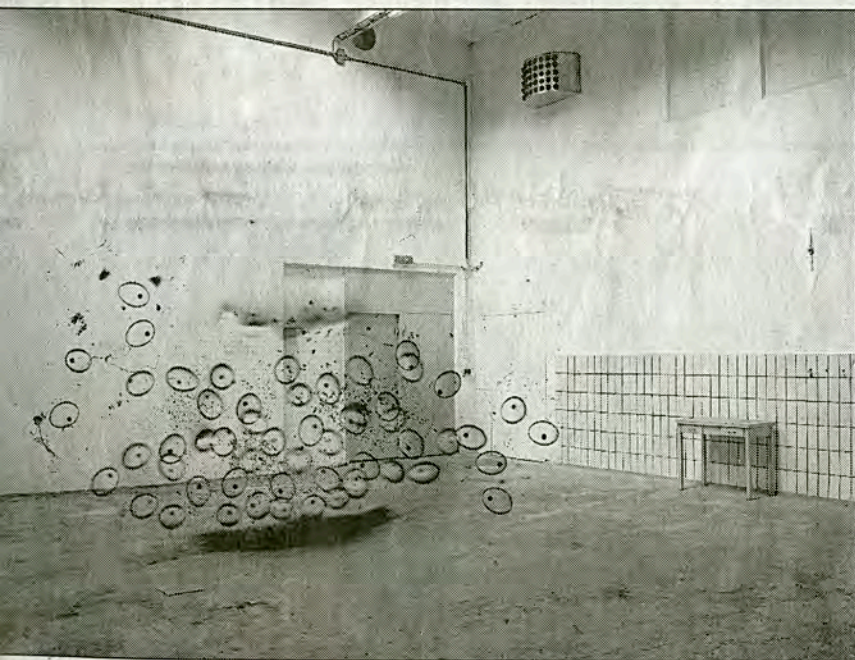
Van der Heijden is behalve in de schoonheid van al die natuurlijke ontwerpen, vooral geïnteresseerd in de choreografische aspecten van de onderwaterdieren. "Die beestjes bewegen allemaal kriskras door elkaar", zegt hij. "Dat is heel fascinerend, bijna meditatief. Ieder diertje heeft zijn eigen ritmiek en zijn eigen manier van voortbewegen." Naast de aquaria en de projecties heeft Peter van der

■ EXPOSITIE

'Daphnia Dans e.a. - Life-projecties en printsequenties van micro-organismen uit biotop Kolderveen' is zaterdag 16 en zondag 17 mei nog te zien in de oude kaasfabriek in Kolderveen (Kolderveen 28), tussen 13.00 en 17.00 uur. Zie ook www.kik-site.nl. Voor meer informatie over Peter van der Heijden zie www.petervanderheijden.nl.

Heijden scans die hij maakte van de slootbeestjes, gecombineerd met foto's uit de bovenwereld. Op een foto van de hal van de oude kaasfabriek projecteerde hij bijvoorbeeld een scan van 'dansende' slakkeneitjes (zie hiernaast).

Aan de wand van zijn tijdelijke laboratorium in de fabriek (met onder meer een bak vol kikkervisjes – 'voedsel voor de kreeftjes en de kevers' – en een rek weckflessen met waterplanten) hangen twintig bladzijden bladmuziek van Frank Zappa's *The Gumbo Variations*, waarop regenwormen alle kanten op wriemelen. "Darwin liet zijn kinderen musiceren voor regenwormen om te zien of dat effect had", vertelt Van der Heijden. "Ik heb twintig scans gemaakt van regenwormen in een bak water terwijl ze naar Zappa luisterden en die op de bladmuziek geprojecteerd."

Een ander werk dat in Kolderveen te bewonderen is: 'Snail-Dance', dansende slakkeneieren in de oude kaasfabriek.

Foto: Peter van der Heijden